

Եղիա մարգարե ունեցաւ ամասամ հաւատք եւ եղաւ ջերմ աղօթասաց: Չընկրկեցաւ երբեք իր հաւատքին մէջ եւ չսայթաքեցաւ, այլ մնաց կորովի եւ հաստատակամ: Այս բոլորէն ետք, հարց տամք մենք մեզի թէ աղօթքը արդեօք տիրակա՞ն է մեր կեանքին մէջ, մաս կը կազմէ՞ մեր աւօրեայ ժամանակացոյցին, կ'աղօթե՞նք ամբողջական յանձնառութեամբ, խոնարհութեամբ, անկեղծ սրտով: Աղօթքը մեզ յարաբերութեան մէջ կը դնէ մեր գերագոյն Տիրոջ եւ Արարիչին հետ: Անկէ կը ստանանք մերքին, հոգեկան ուժեր, դիմագրաւելու համար կեանքի պատահարները: Աղօթել չի նշանակեր մեր պարտականութիւններէն խուսափում, այլ, ընդհակառակը, մեր լաւագոյն ուժերուն եւ կարողութիւններուն գերազանց պրկումով ձգտիլ մեր մպատակելտին: Անոր շնորհիւ մեր գործերը եւ պարտաւորութիւնները կը մտնեն Աստուծոյ ծրագրին մէջ եւ կը ստանան իրենց ամբողջական իմաստը, իբրեւ աստուածահաճոյ եւ մարդկօգուտ արարքներ:

Ներկայիս, շատեր կը խորհին որ աղօթքը աւելորդ ժամավաճառութիւն է եւ տեղ չունի այսօրուայ գիտականացած եւ միւսապաշտ աշխարհին մէջ: Աղօթքէն խզուիլ պիտի նշանակէր թօթափել հոգեկան եւ բարոյական արժէքները եւ կապուիլ միայն միւսին, տեսանելիին, շօշափելիին եւ գիտութեան նուաճումներուն: Այսպիսի կեանք մը զուտ միւսապաշտական է եւ չի գոհացներ մարդկային հոգիի խորունկ ձգտումները:

Մեր Տիրոջ կեանքին մէջ նոյնպէս տիրական եղաւ աղօթքը, եւ ամ իր հետեւորդներուն հրահանգեց ամէն ժամ ու ամէն պարագայի աղօթել:

Եղիա մարգարէի մկարագրին ցայտուն գիծերէն մին կը հանդիսանայ մախաձեռնութիւնը ամէն ինչի հանդէպ որ սուրբ է ու նւիրական: Այսօրուայ «Քրիստոնեայ» մարդկութիւնը որքա՞ն պէտք ունի Եղիա մարգարէի մախաձեռնութեամբ օժտուած հոգեւոր առաջնորդներու որոնք մարդկութիւնը զգաստութեան հրաւիրելով Տիրոջ ողորմութեան բարերար ցօղը իջեցնէին մեր սրտերու խոպանութեան, անեցնելու համար հոն բարութեան եւ արդարութեան սերմերը:

30. 5. 91

Անուշաւան Ծ. Վրդ. Զղջանեան

ԻՆՉՈՒ ՄԵՌԵԼՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԿՐ ՓՆՏՈՒՔ ՈՂՋՐ

Փնտռել ու պրպտել ոչ սխալ է եւ ոչ յանցանք: Այս չորս կիները որ զոհաբերած էին իրենց համգիստն ու խաղաղութիւնը, փնտռելու համար իրենց սիրած վարդապետն ու Տէրը, տակաւին աղջամուղջի մէջ էին թէ՛ ժամանակի եւ թէ՛ իրենց գիտակցութեան: Անոնք սիրած էին Տէրը, բայց տակաւին Զայն չէին նամեցած: Կեանքը, խայտաճրը եւ Ապրումը՝ իրենց մտածողութեան մէջ շփոթ էր: Աղօտ ու մօայլ էր իրենց խորհողութիւնը, որովհետեւ քաղաքական կացութիւնը տեղահամ ըրած էր զիրենց ոչ միայն ֆիզիքապէս, այլ հոգեպէս եւ մշակութապէս:

Ստուերամման այս կիները, աստուածային մագնիսական հոսանքէն քաշուած, կը փրմտունէն եւ կը ձգտին դէպի Աղբիւրը յոյսի, Գիտութեան եւ Կեանքի: Հոգ չէ որ իրենց շաւիղը, զիրենց կ'առաջնորդէ դէպի գերեզման կամ մեռելները: Իրենց սրտին տրոփիւնը կրնայ զիրենց սխալ տեղ առաջնորդել, սակայն այն փափախումին զարկը՝ սիրոյ՝ զարկն է, անկեղծութեան եւ սրբութեան տրոփիւնն է:

Տիեզերքի Արարիչ Տէրը՝ ամզգայ եւ ամգիտակից ուժ մը կամ զօրութիւն մը չէ: Արարիչ Աստուած, ոչ միայն կեանք է, Գեղեցկութիւն է, Գոյութիւն է, այլ՝ նաեւ թրթր-նացող Սէր եւ զգայուն Գիտակցութիւն: Եթէ մարդ արարած, զԱստուած նոյնիսկ սխալ տեղ փնտռէ, Աստուած զինք կը գտնէ, որովհետեւ Աստուած ալ մարդ արարածը կը փնտռէ: Յիսուսի կեանքն ու Մարդեղութիւնը արտայայտութիւնն է Աստուծոյ մարդու փնտռելուն: Աստուած մարդը կը փնտռէ ոչ թէ զայն սանձահարելու՝ մամ ամասունքի, այլ՝ աստուածացնելու համար զայն, իր մկարագիրը դրոշմելու ամոր մէջ եւ զայն իր սրբութեան հասցնելու համար:

Հայ մնացորդները՝ Տերգորի եւ տեղահանութեան եղեռնէն մոռոպրած, որքան ալ կորսնցուցած ըլլան իրենց լուսաշաւիղ հաւատքն ու նամապարհը, ամխախտ պահած են Յիսուսի սիրոյ հուճետները եւ հաւատքի պլպլացող կամքեղները իրենց քրիստոնէական հոգիներուն մէջ: Հայաստանեայց հաւատքի լուսապայծառ կառուցողական հրաշագանձութիւնը, մորէ՛մ պիտի վերբնծիւղի եւ մորէ՛ն պիտի վերակենդանանայ, որովհետեւ հայ ազգը մկրտուած է ոչ միայն ջուրով, այլ՝ դարաւոր հաւատացեալներու արիւնովն ու մուր-բումովը:

Նիւթապաշտ, մեքենագէն եւ հիւլեշարժ այս դարը թող չկախարդէ՛ մեզ եւ չ'ուզդէ եւ չսայթաքեցնէ մեզ դէպի հոգեկամ զահալէժ: Զփնտռե՛մք Յաղթական Յիսուսը թերահաւատութեան եւ դրամապաշտական մոսայ աղջամուղջին մէջ, այլ հաւատքի լուսաւոր թելերուն թռիչքով տեսնենք Յարուցեալը՝ մահն ու գերեզմանը Յաղթահարողը: Ծանշնա՛մք մեր տեսլականը, որովհետեւ մեր փնտռածը գաղափար մը չէ՛ միայն, ամուն մը չէ՛ միայն, այլ՝ կենարար Փրկիչ, Ազատարար Զօրավար, անսպառ Շնորհ, Ամփոփոխ մերոգութիւն եւ սիրող Աստուածորդի Յիսուս:

Ուստի չփնտռե՛մք Ողջը մեռելներուն մէջ, Յաղթական Յարուցեալը՝ պատմութեան մէջ, Ոգին՝ գիրին ու տառին մէջ, Ամժամանցելին՝ ժամանակաւորին մէջ, ճշմարտութիւնը՝ խաբէութեան մէջ եւ զԱստուած եկեղեցիին քարին ու աղիւսին մէջ: Լսենք ու իմանանք ձայնը հրեշտակաց որ կը սլաղագամեն ցարդ,

«Այստեղ չէ Յիսուս, այլ յարութիւն առաւ»:

Յիսուս՝ մեռելներու, պարտուողներու, եւ թէ միւրի մէջ չէ, այլ՝ կեանքի՛ մէջ է, ապրումի՛ մէջ է, յաղթութեան՝ մէջ է, եկեղեցիին քարին եւ միւրի մէջը չէ՛ Ամ այլ ամոր աղօթքներուն մէջն է. Շարականներու մէջն է եւ ամոր հոգիին մէջն է:

Կ'ուզե՞ս տօնել Սուրբ Յարութեան Զատիկը այս տարի, մի փնտռէր Յիսուս Քրիստոսը քու նախապաշարումիդ, քու անգիտութեանդ, քու մտացածին երեւակայութեանդ մէջ, քու մակերեսային ծանօթութեանդ մէջ: Հանեցու՛ր միտքդ ու հոգիդ տեսնելու գիրին ու տառին ետեւ պահուած հրաշափայլ ու լուսափայլ Յարուցեալ Յիսուսն ու իր ժպտուն հրաւերը քեզի:

Լսէ՛ դարերու ընդմէջէն հնչող շեփորը այն միլիոնաւոր սուրբերու եւ նահատակներու որոնց ձայնը կը շարժէ երկինքն ու երկիրը եւ կ'որոտայ համայն տիեզերքի ընդարձակութեան մէջ, ըսելով,

«Յիսուս Քրիստոս Յարե՛աւ ի մեռելոց»

Կ'ուզե՞ս ձայնակցիլ այս սուրբերուն եւ երգեհոնել երգն Յաղթութեան, ըսելով,

«Օրհնե՛ալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»:

Քուկդ է ըմտրութիւն ըմելը:

Ալպէո Նորատունկեան

ԵՐԻՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՆՈՐ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆԸ

Հայ բառարանագրութեան պատմութեան ոսկեայ էջերուն մէջ առանձնապատուկ ուշադրութեամբ կը դիտուի ու կը գնահատուի տպագրութիւնը մոր Հայկազեան բառարանին, որ տեղի ունեցաւ Վենետիկի Ս. Ղազար վանքին մէջ 1836 թուականին (155 տարի առաջ):

Վենետիկի Ս. Ղազար միաբանութեան հիմնադրութիւնը՝ երանաշնորհ Մխիթար աբբա-հայր Սեբաստացիին կողմէ, խիստ նակատագրական եղաւ հայագիտութեան զարգացման համար: